

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1479/2021
01.07.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Гордане Комненић, Бранка Станића и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Душко Пјевач, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Хигијена“ са седиштем у Панчеву, чији је пуномоћник Милорад Милићевић, адвокат из ..., уз учешће умешача на страни туженог Града Панчева, кога заступа Градско правобранилаштво Града Панчева, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1280/21 од 23.03.2021. године, у седници одржаној 01.07.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1280/21 од 23.03.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Основног суда у Панчеву П1 355/19 од 17.12.2020. године у ставу другом, трећем и четвртном изреке и пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1280/21 од 23.03.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужени да тужили на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова за исхрану у току рада у периоду од 01.10.2016. године до 01.09.2019. године исплати укупно 36.886,38 динара, са законском затезном каматом од доспелости па до исплате, као и да за тужиљу на наведене износе као основицу обрачуна и уплати доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања Републичком фонду ПИО, доприносе за незапосленост код надлежне Националне службе за запошљавање и доприносе за здравствено осигурање код Републичког фонда за здравствено осигурање.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженом накнади трошкове целог поступка од 64.392,50 динара у року од 8 дана од дана достављања пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 355/19 од 17.12.2020. године, ставом првим изреке дозвољено је ступање у парницу умешача Града Панчева на страни туженог. Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев тужиље и обавезан тужени

да тужиљи на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова за исхрану у току рада у периоду од 01.10.2016. године до 01.09.2019. године исплати укупно 36.886,38 динара у месечним износима и са законском затезном каматом, ближе одређеним у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке изреке обавезан је тужени да за тужиљу на износе (наведене у ставу другом изреке), као основицу обрачуна и уплати доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања Републичком фонду ПИО, доприносе за незапосленост код надлежне Националне службе за запошљавање и доприносе за здравствено осигурање код Републичког фонда за здравствено осигурање, у висини према Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање на дан уплате. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове поступка од 60.750,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до дана исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1280/21 од 23.03.2021. године, ставом првим изреке одбијене су као неосноване жалбе тужиље, туженог и умешача на страни туженог и потврђена је првостепена пресуда у ставовима другом, трећем и четвртм изреке. Ставом другим изреке одбијени су као неосновани захтеви тужиље, туженог и умешача на страни туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права с тим што је предложио да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Правноснажном пресудом, одлучено је о захтеву тужиље за исплату накнаде за исхрану у току рада. Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији израженим у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у утуженом периоду била у радном односу код туженог на неодређено време и распоређена на радно место радник чистоће I групе у Погону „Чишћење“. У утуженом периоду послодавац је накнаду трошкова за исхрану у току рада исплаћивао запосленима у складу са Програмом пословања туженог за 2016, 2017, 2018. и 2019. годину по којима је наведена накнада износила 3.500,00 динара бруто месечно. Уговором о раду закљученим између тужиље и туженог уговорено је право запосленог на накнаду трошкова исхране у току рада у складу са законом и општим актом. Износи досуђени тужиљи представљају разлику између накнаде трошкова исхране у току рада (обрачунате у вредности предвиђеној Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и Посебним колективним уговором за јавна и јавно комунална предузећа града Панчева) и накнаде тих трошкова исплаћених тужиљи за

утужени период. Висина потраживања утврђена је на основу обрачуна разлике за исплату топлог obroка који је исплаћен и утуженог износа, као и обрачунских листа о заради тужиље код туженог, достављених од стране туженог.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је примењујући чланове 118, 246, 256. и 257. Закона о раду, члана 9. став 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, чланова 60, 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и чланова 80, 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунално предузеће града Панчева оценио да тужиља основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада у складу са посебним колективним уговорима, те да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зараде и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада, па је усвојио тужбен захтев.

По оцени другостепеног суда, иако се трошкови за исхрану у току рада сматрају зарадом у ширем смислу тог појма одређеног чланом 105. став 3. Закона о раду (јер се на ова примања плаћају порези и доприноси који терете зараду) и чланом 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду, ова накнада има карактер накнаде за повећане трошкове које запослени има док ради, а не карактер накнаде за обављени рад из чланова 106. и 107. Закона о раду због чега се не могу применити правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зараде.

По оцени Врховног касационог суда, становиште нижестепених судова није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава, с циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плате и зарада у јавном сектору. Чланом 3. став 1. истог закона прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица и запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законима који уређују плате у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта (осим појединачног акта којим се плата повећава по основу напредовања) којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи, на основу којих се повећава износ плата и другог сталног примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Под зарадом сматрају се примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада, што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних

средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основнице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основница за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава. Дакле, за време важења тог закона плата, односно зарада се не може повећавати на основу одредбе општег или појединачног акта (осим појединачног акта којим се плата повећава на основу напредовања).

Имајући у виду наведено, као и чињеницу да је тужени корисник буџетских средстава, то се на туженог, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему). Собзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основнице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основнице за плате. Због тога, по схватању Врховног касационог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основнице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиле одбијен.

Како је одбијен тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужени да јој на име разлике између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова за исхрану у току рада у утуженом периоду исплати укупно 36.886,38 динара, одбијен је и тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужени да за тужилцу на наведене износе, као основницу обрачуна и уплати припадајуће доприносе надлежним Фондовима и Националној служби за запошљавање.

На основу члана 416. ст. 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 153. и 154. ЗПП припадају одређени трошкови парничног поступка, који су досуђени у висини од 64.392,50 динара и који обухватају: трошкове на име састава одговора на тужбу и два образложена поднеска од стране адвоката по 6.000,00 динара, заступања на три одржана рочишта по 7.500,00 динара, састава жалбе и ревизије по 12.000,00 динара, таксе на одговор на тужбу 2.118,00 динара, таксе на жалбу и одлуку другостепеног суда по 3.376,00 динара и таксе на ревизију и ревизијску одлуку по 6.750,00 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић